

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dan vsakega meseca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta pa 1 gold. 30 kr.

Tečaj IV. V Ljubljani 15. novembra 1864. List 22.

Kakšen naj bo učitelj, da ga narod spoštuje.

Pervič je treba, da je učitelj izobražen. Da učitelj na tanko spolnuje svoje dolžnosti, da lepo izobrazuje in pobožno odgaja mladino, mora biti naj prej sam primerno izobražen; česar sami nimamo, tudi drugim dati ne moremo. Ni dosti, da je učitelj v naukih, v katerih podučuje, dostojno izobražen; ampak prisvojiti si mora tudi ved in znanost, ktere sedanji svet tirja od vsakega omikanega človeka. Mnogo je še učiteljev, ki menijo, da je za njih stan in poklic dosti, če znajo dobro navadne šolske nauke; vse druge znanja so jim pa bele vrane; taki ljudje nikakor veliko ne morejo koristiti našim šolam. — Paziti bi bilo, da bi se v preparandije jemali le taki mladenči, ki so verli radoljubi in jih je volja, da v duhu časa dobro napredujejo; zakaj učitelj mora biti mož, ki napreduje; ako kdo nima terdne volje, ne more nikdar dobro napredovati in ne dopolnovati svojih dolžnost. Kedar bomo učitelji napredovali s duhom časa, in se v svojem poslu izverstni kazali, takrat bo posijalo gorkeje solnce našemu milemu narodu. Da je naš narod še na bolj nizki stopnji omike, so krivi nekoliko učitelji, nekoliko pa poptujčene šole, v katerih se hoče narodu ptuja olika in kultura v sercē sejati; prezreti pa tudi ne moremo, da je še veliko občin, ktere k svoji oliki le trohice pripomoči nočejo. Ako že imajo šolo, pa otroke zanikerno v njo pošiljajo, in ako je treba novo šolo vstanoviti, se izgovarjajo in iščejo vsakorsnih vzrokov, in pravijo, da njih otroci nepotrebujajo šole. — So še učitelji, kteri ne berejo leto za letom kakega pedagogičnega časopisa, še manj pa kake pedagogične bukve. Kar so se

v preparandiji naučili, so že zdavnej pozabili. Ali se morejo taki odlikovati za izobražene ljudi? Ali si morejo pridobiti ljubezni in poštovanje pri narodu? Nikakor ne! Narod zahteva od učitelja, da naj ga vodi, kakor je treba po duhu časa. Dokler učitelj zanemarja sam svojo oliko, tako dolgo ga ljudstvo ne bo spoštovalo, tako dolgo so tudi vse misli o napredku njegove šole le prazne želje in puste reči. Samo dostojno izobraženi učitelj more pričakovati, da ga spoštuje narod. — Malo vé učitelj, ko pride iz preparandije; pa ravno to ga mora spodbujati, da se potem toliko bolj obogatuje s potrebnimi vednostmi. Časa nikomur za to ne primanjkuje, ker nekteri zunaj štirih šolskih ur, ves božji dan nimajo kaj opraviti. Pa tudi tisti se ne morejo veliko izgovarjati, kateri sami opravljajo mežnarijo, ali kateri se pečajo z drugimi privatnimi opravki. Kake 2 uri na dan se pač lahko odločite za oliko; če ni po dnevi časa, naj se pa še kaj noči za to porabi, sej vemo iz skušnje, da to ravno zdravju ne škoduje. Druga lastnost, ki je ne sme učitelj pogrešati, je prava pobožnost in sveta bogaboječnost. Učitelj mora biti v vsakem oziru svoji občini lep zgled; iz tega se vidi, da mora paziti, da je zmiraj bolj pobožen. Ako je učitelj pobožen, so večidel tudi njegovi učenci taki, če dolgo ne, pa vsaj tako dolgo, dokler hodijo v šolo. Iz vseh nauk v šoli naj mu bo naj dražji kersanski nauk, kateri človeka napeljuje in opominja na Boga, stvarnika nebes in zemlje. Kazati mora pa tudi sam, kako zeló da čišla vse, kar uči sveta vera; dajati mora občini tudi v tej zadevi lep zgled. Tretja lastnost dobrega učitelja je zlahtno serce in nepokvarjeno življenje. Narodni učitelj mora nevtrudeno napredovati, ker ni dosti, da samo v šoli razširja vede, ampak mora k izobraževanju naroda po svoji moči pri vsaki priliki pomagati. Zato naj si tudi pohištvo in gospodarstvo tako vravná, da se bo odlikovalo od vseh drugih v okolici, in jim bo v zgled. Ako učitelj dela dolgove, se vdaja pijanstvu in igri, ne škoduje samo sam sebi, ampak splošnemu blagru. Takega učitelja ljudje tudi ne morejo spoštovati, temveč ga zaničujejo, in ga imenujejo zapravljivca. — Učitelj mora biti dalje plemenitega serca, da vsakemu v potrebi in nezgodi po moči pomaga. Ako hoče v njezne otroške serca vcepti ljubezin in usmiljenje do bližnjega, je potrebno, da je sam pregret z ljubeznijo in usmiljenjem do bližnjega, in mu pomaga s svetom in djanjem k dobremu. On

mora biti prav in skerbni oče vsi občini, v kateri živi. Če pa si učitelj prizadeva, da bi se nepošteno pomagal, da bi boljše živel, greši zoper Boga, samega sebe in zoper narod. On naj se sploh mirno, priljudno in pohlevno obnaša. Ako bi se s starši kaj sperl, naj si zelo prizadeva, da z otroci lepo ravná; potem starši navadno spoznajo svoj pregrešek in učitelja spoštujejo. Jezni učitelj pripravi sam sebe in še druge v nesrečo. Učitelj naj nikar ne hodi v sumljive družbe, temuč naj se raji peča z poštenimi ljudmi. Učitelj mora dalje tudi ljubiti narod in posebno mladino. Če je sploh znano, da učitelj ljubi narod in posebno mladino, da si prizadeva in jo izobrazuje, ga tudi ljudje ljubijo in spoštujejo, in ne pusté, da bi v materialni zadevi kaj terpel. Vsakemu je znano, da starši svoje otroke zelo zelo ljubijo; naravno je že tedaj, da ljubijo in imajo radi tudi tiste, ki njihove deca ljubijo in ž njimi lepo ravnajo. — Učitelji so dobrotniki človeštva. Vsak pravi učitelj pa, kateremu je sreča in blagor domovine pri sercu, si prizadeva po vsi moči, da podučuje mladino, kedarkoli mu je mogoče, da jo napeljuje k pobožnosti, vednosti in pridnosti, in da jo tako pripravi srečno za ta in uni svet. Nikdo ni srečnejši, kakor je učitelj srečnih učencev. Kdo mora popisati blago čutilo dobrega učitelja, ko vidi, da njegovi učenci na vse strani tako čvrsto napredujejo! Kdor tega sam ni skusil, tudi noče in tudi ne more tega verjeti. Ali ni veselo, če je učitelj občino, v kateri živi, tako odgojil in izobrazil, da ji daleč okoli ni enake? In kako hvaležni in s kakšnim spoštovanjem se mu bližajo njegovi nekdanji učenci, in ga zaupljivo prašajo za svét! Ali more učitelj pričakovati še več časti in poštovanja?

Lavračev.

Pedagogične pisma.

To se mi dandanašnji napčno zdi, da ljudje vse preveč nove čase hvalijo, od starih časov pa tako govoré, kakor da bi bili ljudje pred nami — Bog vé — kakšni bebcí. V naj novejših časih se je res marsikaj pri šolah zboljšalo, kar zadeva pedagogiko in didaktiko, ali to so že ljudje pred nami tudi znali; naš čas tega ni našel, ampak prišlo je le bolj v splošno rabo. Napčno utegne tudi to biti, da se preveč tu ali una metoda priporoča, ker je vendar pri podučevanju poglobljena reč učiteljeva oseba. Slab učitelj tudi z dobro metodo ne bode